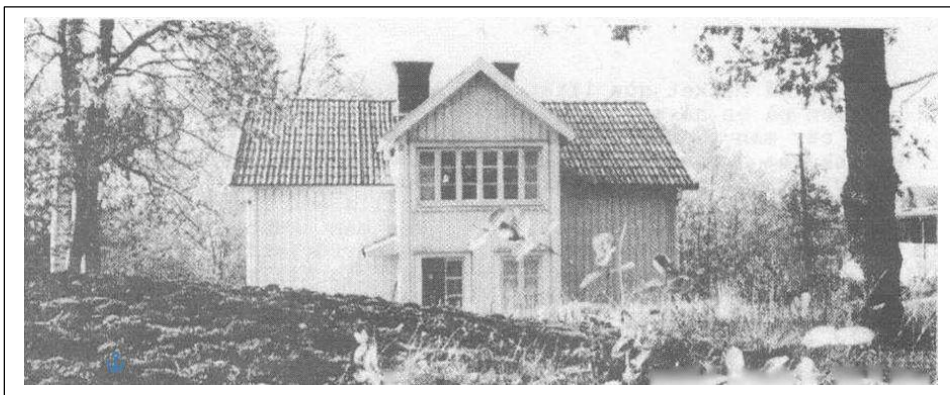

Ljungby, en oas i skogen

Av Ulla Nilsson 1985

Vid Nederstaleden, just där radhusbebyggelsen slutar och småhusområdet Hantverkaren tar vid, finns en liten järnvägsövergång.

Går man över spåren kommer man ut på en stor vildväxande äng.

Flera stigar slingrar över ängen åt olika håll. I mitten, vinkelrätt mot järnvägen, går en gräsbevuxen gammal väg upp mot skogen, förbi Gustafslund (endast grunden finns kvar).

Här svänger vägen till höger och man är framme vid Ljungby. Man ser ut över gammal odlingsmark. För ett tiotalår sedan växte här fortfarande stora härliga fruktträd. Till vänster ligger en stor rödmålad lada.

Rakt fram ovanför en bergssluttning syns nu den gulmålade huvudbyggnaden. På sluttningen nedanför står ännu några gamla fruktträd kvar, knotiga och halvt liggande på berget. Här blomstrade för några år sedan tusentals gullvivor på våren. Nu har de minskat i antal, troligen pga all kirska som tränger på.

På mina promenader brukade jag ofta gå upp till Ljungby och fick på så sätt kontakt med Ingrid Edblad som ägde fastigheten.

Hon hade inget emot att man gick på den gamla vägen över hennes ägor. Ofta såg jag henne rensa och kratta där uppe på kullen vid det gula huset. Då vinkade hon att jag skulle komma upp och vi fick en liten pratstund.

Jag talade om att jag var medlem i Dokumentationsgruppen i Haningegillet. Ingrid Edblad kände till och var mycket intresserad av Hembygdsgillet verksamhet och ville gärna berätta för mig om Ljungby.

Hon talade om att hennes morfar och mormor kom hit från Stavs by. Morfadern Carl August Andersson var född 1851 och dog 1932. Enligt bevarade köpehandlingar inköpte han Ljungby den 31 oktober 1898 av Fredrique Upmark.

Mormodern, Anna Kristin, föddes 1853 och dog 1945 vid nittiotvå års ålder. Ingrid berättade att mormodern hade firat sin 90-årsdag här på Ljungby och att den dåvarande kyrkoherden David Froste kom hit på uppvaktingen.

Carl August och Anna Kristina Andersson hade tre döttrar, Anna Lovisa, Alma Sofia och Maria Cecilia. Lovisa gifte sig med August Nilsson född 1877. De bodde till att börja med i Stav man flyttade efter några år Stockholm.

Alma Sofia, född 1880, bosatte sig i Stockholm. Hon hade anställning på rederikontoret för Göta kanalbåten, men hon kände alltid Ljungby som sitt hem och satsade mycket på att hålla det i stånd. På äldre dagar flyttade hon hit och bodde här till sin död.

Maria var yngst av systrarna. Hon föddes 1884 och bodde på Ljungby till sin död 1970.

Lovisa och August Nilsson hade två döttrar, Annie, gift Berg, och Ingrid gift Edblad. Efter moderns och mostrarnas död övertog Annie och Ingrid Ljungby.

Beskrivning av fastigheten:

Från början var huset av parstugetyp men år 1906 byggde Carl Andersson till en övervåning.

Nedervåningen var byggd av liggande timmer, numera täckt av stående panel och består av en liten förstuga, ett kök med två fönster, järnspis, spiskupa och murad bakugn med ugnslucka från Näfvekvärns bruk. Takhöjden är 1,90 meter.

Rum 1: Litet rum med ett fönster och en vit rund kakelugn.

Rum 2: Salen med två fönster på långväggen och ett på gaveln, en blågrön kakelugn från 1923, Upsala Ekeby med smide av hamrat järn.

Övre våningen var byggd av spontat virke med sågspånsfyllning. Från förstugan leder en smal trappa upp till övervåningen. Man kommer upp i en liten hall med glasveranda och två sidogarderober. Det finns två dörrar varav en leder till köket och den andra till ett litet rum.

Rum 1: Litet rum med ett fönster och en rund vit kakelugn från 1923, Upsala Ekeby.

Rum 2: Även det med ett fönster och en kakelugn från 1923.

Köket är beläget mellan de två rummen och har ett fönster och en järnspis med kupa. Där finns också ett stort förvaringsutrymme.

Under huset finns en källare med 1 meter tjocka väggar och jordgolv.

Till fastigheten finns flera uthus. En tvättstuga, en torklada, en stor lada med stall och vagnslider samt två små förrådshus. Det ena användes förr som hönshus. På ett av husen finns fortfarande ett gammalt slipstensfäste kvar. Alla husen har underhållits väl och är rödfärgade. Ingrid ville att Ljungby skulle hållas i stånd, de fick ej förfalla. Hon tänkte på sin morfar Carl August som hade byggt upp Ljungby.

Ett par år före sin död lät Ingrid lägga om tegeltaket på det stora huset.

Fastighetens areal..

.. var från början 5,34 hektar varav 40000 kvm åkermark. I juni 1899 upprättades ett kontrakt med Sthlm-Nynäs Järnvägs AB om viss avstyckning för järnvägsbygget. Järnvägen kom att dela åkermarken i två lika stora delar norr och söder om Nynäsbanan.

På de övriga odlingsmarken odlades frukt, rotsaker och grönsaker.

År 1967 inköpte kommunen området söder om järnvägen för att där bygga ett radhusområde.

Några anteckningar om växtligheten på tomten sommaren 1982.

Nordost om huvudbyggnaden:

En grupp på åtta stora björkar, varav en dubbelstammig, ovanligt hög och med stor omkrets. Vidare ränn, småbjörkar, en hög sälg samt gran,

Öster om huset:

Tre ekar, varav en omfångsrik, rönнар, en oxel, fyra stora björkar och flera höga tallar. Markvegetationen dominerades av hundloka, liljekonvalj, johannesört, kovall, veronikor och smörblommor. Bland gräsen hundäxing, lundgröe, och vårfyle.

Sydost om huset:

Björk, tall, ränn, lönn och fågelbärsträd, gran och en tvåstammig jättebjörk, ett riktigt praktexemplar. samt en ovanligt vacker fristående gran

Söder om huset:

Gamla fruktträd.

Vid ett tillfälle samma år visade Ingrid ett gammalt fotografi från tomten. Hon konstaterade förtjust att odlingsmarken på bilden såg ut ungefär som den gjorde nu. Uppdelad i i olika små trädgårdsland. Att det såg välskött ut berodde på att Ingrid sedan några år tillbaka hade upplåtit tomten och även huset till Friluftsförbundet. Medlemmar i föreningen röjde bort all sly som mer och mer vuxit upp på den gamla odlingen. De grävde upp och iordningställde en mängd odlingslotter och det såg väldigt ordentligt och välskött ut.

I huset fick Friluftsförbundets Mullar och Strövare hålla till på sina möten.

Ingrid var bosatt i Stockholm. Där hade hon haft anställning i en bank. När hon blev ensam efter systemens död brukade hon åka ut till Ljungby över dagen för att njuta av friden och den vackra naturen här ute.

Hon älskade sitt Ljungby. Även jag har en stark känsla för denna plats, en oas helt nära tätorten.

Vi stod ofta utanför huset och såg ner över den blommande kullen med fruktträden, den stora tvåstammiga björken nere vid vägen och alla de gamla rödmålade husen runt om. Men Ingrid kände att hon snart måste sälja Ljungby, hon orkade inte längre ha det kvar.

På sommaren 1984 ringde Ingrid till mej och talade om att hon hade sålt. Inte långt därefter, i januari 1985 avled hon 81 år gammal. En epok var slut. De nya ägarna blev Björn Eriksson och Lars Lind.

Ingrid Edblad har skänkt många gamla saker från Ljungby till Hembygdsbygget. Bl.a. en stor oljemålning från Stavs by.

Denna karta är från avsöndringen 1905, då Fredrique Upmark sålde Nödesta 3.

1. Ljungby, 2 Örnsberg, 3 Rosenberg.

På Rosenberg ligger idag (2015) Preem servicestation.

Denna artikel av den nu bortgångne Gilletmedlemmen Ulla Nilsson var införd i Fragment 1-1986
Bearbetad av Sune Nilsson år 2015.